

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת וַיֵּשֶׁב

כג' כסלו תש"פ

הפטרה: כה אמר ה' על שלושה

יציאת השבת ר"ת 17:38

יציאת השבת:

17:20

ירושלים: 17:19

מברכים חודש טבת שיחול בימים שבת וראשון
המולד בליל שישי בשעה שמונה ושתי דקות 8 חלקים
ביום ראשון בערב הדלקת נר ראשון של חנוכה
גיליון 558

מניסת השבת:

16:07

ירושלים: 16:03

מעט אור דוחה הרבה חושך

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

היוונים במלחמתם הגדולה לכיבוש העולם, לא בקשו להרוג את העמים שנכבשו תחת ידם, אלא 'לתרבת' אותם מחדש. ואולם, אומה קטנה ומרדנית אחת לא היתה מוכנה בשום אופן לקבל על עצמה את עולה של יוון ולעזוב את דתה. אף שתרבות יוון נחשבה לתרבות 'נאורה' התעקשו היהודים שבארץ ישראל להחזיק בדתם 'החשוכה'. את דרישתם צמצמו היוונים בקריאה: "כתבו לכם על קרן השור, כי אין לכם חלק באלוקי ישראל!" מה פירושו של משפט חידה זה? חלק מן הפתרון נאמר על ידי חכמנו: "השור הוא שורו של יוסף". נראה כי כוונת חכמנו לומר, כי יוסף הוא המייצג את ההתמודדות מול אומות העולם. יוסף חי במצרים, מקום שנקרא "ערוות הארץ" בתוך מט' שערי טומאה. והנה יוסף נשאר צדיק, "הוא יוסף" הצדיק מתחילתו ועד סופו. ולפיכך נתברך (דברים לג, יז): "בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ". רש"י במקום מעיר על השילוב בין שור לראם. השור כוחו גדול ואין קרניו נאות ואילו הראם אין כוחו גדול אך קרניו נאות ולפיכך אמר משה 'בכור שורו' ו'קרני ראם קרניו', כוחו של יוסף הוא כוח השור ויופי קרניו כמו של ראם. ואילו היוונים אמרו כתבו לכם על קרן השור, כלומר, הם לקחו את שורו של יוסף והדגישו את מה שנראה מבחינה חיצונית כאילו שאינו נאה ויפה – כקרן השור. ודרכו ניסו לגרום לעם ישראל לכפור לא רק בשורו של יוסף אלא גם באלוקי ישראל!

דוקא קרניו של יוסף המתמודדת מול העמים ואומות העולם ואפילו כנגד 'אפסי ארץ' – אימפריות ענק, היא זו הנותנת את הכח לעם ישראל להתמודד מול תרבות יוון ומוכיתה, כי אנו בני האור האמתיים ואילו הם בני החושך, לא לחינום טבע הבעל שם טוב את המשפט: "מעט אור דוחה הרבה מן החושך". ואכן, כך נקבע הלכה למעשה, שיש לציין את נס החנוכה בהדלקת נרות סמל לאור היהדות הזורח לדורות.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

הלכות הדלקת נר חנוכה

א. צריך להיזהר מאוד בהדלקת נרות חנוכה, כי היא מצוה חביבה עד מאוד, לפרסם את הנס בהודאה לה' יתברך על הניסים שעשה לנו, והעושה כן זוכה לבנים תלמידי חכמים (שבת כג). ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה מוכר כסותו או נותנן בעבוט שלם, כדי להשיג דמי שמן את נרות חנוכה. וכן חייב להשכיר עצמו לפועל כדי שיוכל ליקח שמן להדלקה, כדי שיעור נר אחד לכל לילה. לכן מצווים כל גבאי צדקה להשגיח על העניים, ולתת להם גם שמן להדלקת נרות חנוכה, אלא שאינם מצווים לתת להם יותר מנר אחד בכל לילה, כפי עיקר הדין של המצווה.

ב. מעיקר הדין די בנר אחד לכל בית ובית מיישראל, בין שבני הבית מרובים, בין שהם מועטים, אולם נהגו להדר במצוה זו, ומנהג הספרדים שבליילה הראשון מדליקים נר אחד לכל בני הבית, ומכאן ואילך מוסיפים והולכים להדליק נר אחד לכל לילה, עד שבליילה האחרון יהיו שמונה נרות. ואפילו אם בני הבית מרובים, אין מדליקין יותר.

ג. מצות הנחת נרות חנוכה היא בתוך עשרה טפחים (80 ס"מ) מקרקע הדירה. ואם הניחם למעלה מעשרה טפחים, יצא ידי חובת המצוה. ויש להניחם למעלה מג' טפחים. ואם הניחם למעלה מעשרים אמה מקרקע הדירה (9.60 מטר), לא יצא ידי חובת המצוה אף בדיעבד, וצריך לכבות את החנוכה, ולהניחה במקום הכשר ויחזור וידליקנה, אך לא יברך שנית.

ד. הדר בעלייה, מצווה שיניח נרות חנוכה בחלון או במרפסת, או בגוזזטרא הסמוכה לרשות הרבים, כדי לקיים פרסומי ניסא, וטוב להניח נרות החנוכה בתוך פנס של זכוכית {שיגן מרוח וגשם}, ולהעמידם באויר המרפסת, כדי שייראו לעוברים ושבים שברשות הרבים. ואם הוא גר בקומה שהמרפסת גבוהה מקרקע רשות הרבים עשרים אמה (9.60 מטר), יניח הנרות בפתח הדירה מבפנים, הואיל ואין בזה היכר כל כך לבני רשות הרבים.

ה. מצוה להניח נרות החנוכה בטפח הסמוך לפתח הכניסה לבית משמאל לנכנס, כדי שתהיה המזוזה מימין, ונרות חנוכה משמאל, וכשהוא נכנס ויוצא, הרי הוא מוקף במצוות, ובייחוד כשנכנס בטלית קטן מצוייצת כהלכתה, אשר עליו יכוון מה שכתוב "והחוט המשולש לא במהרה ינתק".

ו. דירה שיש לה שני פתחים משתי רוחות {כיוונים}, צריך להדליק נרות חנוכה בשתיהן, מפני החשד, שייסברו שלא הדליק נר חנוכה כלל. ויש אומרים שבזמן הזה, שכולם מדליקים נרות בפנים ממש, ואין שום היכר לבני רשות הרבים, אין מדליקים אלא בפתח אחד.

ז. אורח שמייחדים לו חדר בפני עצמו ללון שם, אף שיש לחדר פתח בפני עצמו, אינו צריך להדליק נרות חנוכה בחדרו, שבזמן הזה אין חוששין לחשד שיחשדוהו שאינו מדליק נרות חנוכה, שבלאו הכי כל ההיכר הוא רק לבני הבית, והם יודעים שהוא יצא ידי חובתו בהדלקת הנרות של בעל הבית. ואם ירצה להחמיר על עצמו ולהדליק בחדרו, אינו רשאי לברך.

ח. הנוסע בספינה או ברכבת, ואפשר להדליק שם נרות חנוכה, נכון להדליק שם, שאין צריך בית קבוע לך, כל עוד ידוע לו שלא יגיע לביתו באותה לילה, וכן אין מדליקין עליו בביתו.

ט. במוצאי שבת מדליקים בבית הכנסת נר חנוכה תחילה, ואחר כך מבדילים. ובבית מבדילים תחילה ואחר כך מדליקים נר חנוכה.

פסוקים שנוהגים לומר בשעת פתיחת ההיכל בשבת חנוכה: גר לרגלי דברך ואור לגתית: גר
 'ה'ה נשמת אדם חפש כל חדר ב'טן: כי גר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר: אור זרע
 לצדיק ולישרי לב שמחה: וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום: לדוד 'ה'ה אורי
 וישעי ממי אירא 'ה'ה מעוז חיי ממי אפחד: כי אתה תאיר גרי 'ה'ה א'להי נגיה חשבי: קומי
 אורי כי בא אורך וכבוד 'ה'ה עליך זרח: מאין פמוך 'ה'ה גדול אתה וגדול שמך בגבורה:

יש נוהגים לומר אחרי ההדלקה - 'אנא בכח' שבעה פעמים:

אנא בכח גדלת ימינה תתיר צרורה:	חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתך:
קבל רנת עמך שגבנו טהרנו נורא:	יחיד גאה לעמך פנה זוכרי קדשתך:
נא גבור דורשי יחודה ככבת שמרם.	שועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע
ברכם טהרם רחמי צדקתך תמיד גמלם:	תעלומות:

ואומרים בלחש: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ויאמר "ויהי נועם" ו"יושב בסתר שבע פעמים

ויהי נועם א'דני א'להינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו: ישב בסתר
 עליון בצל ש'די יתלונן: אמר לא'דני מחסי ומצונדתי א'להי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח
 יקושי מדבר הוות: באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד
 לילה מחץ זעוף יומם: מדבר באפל יחלך מקטב ישוד צהרם: פל מצדך אלף ורבבה
 מימינה אליך לא יגש: רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה: כי אתה א'דני מחסי עליון
 שמת מעונה: לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך: כי מלאכיו יצוה לך לשמך בכל
 דרכיך: על כפים ישאוונך פן תגוף באבן רגלך: על שחל ופתך תדרוך תרמס כפיר ותנין: כי
 בי חשק ואפלטתו אשגבתו כי ידע שמי: יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצתו
 ואכבדהו: ארך ימים אשביעהו ואראהו בישועת: ארך ימים אשביעהו ואראהו בישועת:
 שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: פשמן הטוב על הראש ירד
 על הזקן זקן אהרן שירד על פי מדותיו: כטל חרמון שירד על הררי ציון כי שם צנה א'דני
 את הברכה חיים עד העולם:

מעוז צור

מעוז צור ישועתי, לך נאה לשבת. תכון בית תפלת, ושם תודה נזבח. לעת תכין
 מטבח, מצר המנבח. אז אגמר, בשיר מזמור. חנפת המנבח:
רעות שבעה נפשי. בגון כחי כלה. חיי מררו בקשי. בשעבוד מלכות עגלה. ובירדו
 הגדולה. הוציא את הסגלה. חיל פרעה וכל זרעו ירדו כאבן במצולה:
דביר קדשו הביאני. וגם שם לא שקטתי. ובא נוגש והגלני. כי זרים עבדתי. וזין רעל
 מסכתי. כמעט שעברתי. קץ כבל. ורבבל. לקץ שבעים נושעתי:
ברות קומת ברזל בקש אגגי בן המדתא. ונהיתתה לו לפח ולמוקש וגאנתו נשבתה. ראש
 ימיני נשאת. ואויב שמו מחית. רב בגיו וקנניו על העץ תלית:
יונים נקבצו עלי. אזי בימי חשמנים. ופרצו חומות מגדלי. וטמאו כל השמנים. ומנותר
 קנקנים. נעשה גם לשושנים. בני בינה. ימי שמונה. קבעו שיר ורננים:
חשוף זרוע קדשה. וקרב קץ הישועה. נקם נקמת עבדיך. מאמה הרשעה. כי ארכה
 השעה. ואין קץ לימי הרעה. דחה אדמון. בצל צלמון. הקם לנו רועים שבעה:

סדר הדלקת נר חנוכה

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, בך חילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחדא שם יו"ד ק"י בנא"ו ק"י ביחודא שלים (יהויה) בשם כל ישראל. הנה אנחנו באים לקיים מצוות הדלקת נרות חנוכה כמו שתקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה, עם כל המצוות הקוללות בה, לתקן את שרשה במקום עליון. לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ונעלה לפניו יתברך כאלו פנו בכל הפנות הראויות לכן במצוה זו. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו. ומעשה ידיו פננה עלינו. ומעשה ידיו פננה:

ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו

במצותיו וצונו להדליק נר חנוכה:

ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, שעשה נסים

לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

בלילה הראשון מברך גם ברכה זו:

ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, שהחנינו וקימנו

והגיענו לזמן הזה:

לאחר שהדליק נר החיוב יאמר:

הנרות הללו אנחנו מדליקין. על הנסים, ועל התשועות, ועל הנפלאות, שעשית לאבותינו, על ידי כהנדק הקדושים. וכל שמונת ימי חנוכה הנרות הללו קדש, ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד, כדי להודות לשמך על נסיד ונפלאותיך וישועותיך:

מזמור שיר חנכת הבית לדוד: ארומק יהוה כי דליתי, ולא שמחת איבי לי: יהוה אלהי, שועתי אליך ותפאני: יהוה העלית מן שאול נפשי, חייאתי מירדי בור: זמרו ליהוה חסידיו, והודו לזכר קדשו: כי רגע באפו חיים ברצונו, בערב לין ככי ולפקר רנה: ואני אמרתי בשלוי, בל אמוט לעולם: יהוה ברצונו העמידה להררי עז, הסתרת פניך הייתי נבהל: אליך יהוה אקרא, ואל אדני אתחנן: מה בצע בדמי בך דתי אל שחת, היודך עפר הנגיד אמתך: שמע יהוה ורחמי, יהוה היה עזר לי: הפכת מספדי למחול לי, פתחת שקי, ותאזני שמחתה: למען זמורך כבוד ולא דם, יהוה אלהי לעולם אודך: (נהגים לשיר 'מעוז צור', מופיע בעמוד הקודם).

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - גלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לדפואת: אברהם ולאח ציטרון. שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבי אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עיזה. אלגרה בת ג'אן. אסתר בת זוהרה. מול בת עולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולטנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי".
להחזרת נעדר צה"ל ושביי ובהם: אורון שאול. דוד גולדן. גיא חבר. רון ארד. יהודה כץ. צבי פלדמן. יהונתן פולאד הי".
לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף יצחק"ל. הגר"מ אליהו יצחק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה יונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמירה. טיר נחום. נסים כהן. רבי צעדי. יצחק בן מול מורחי. מרדכי ומשה מורחי. ישראל אברהם נתן. אברהם אוהיון. מרדכי צאני. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטיאס. ר' חיים אודענה. לוי יצחק אמרדי. אורן מועלם. אליהו טייטל. דוד חגיבי. דוד גרוסברג. יואל דללי. עמוס דמרי. ריי שלמה. סימנטוב משה יהודה. ישראל בן גמרה. רבי דוד חקון. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורחי. יצחק ושמחה אילוז. נסים וסליחה שושן. יצחק ולאח אסטרונג. נדירה שמעון. מנירה לוי. ליט שבת. אסתר בת תורא. אסתר חדר. חנה יצחקי. דיה פונדק. אליהו בת פריחה. תרצה זיגרון. אסתר וענבר נחום. דניאל אלמולית. אליהו אדרי. נסים מלי. מרים ועננו. עיזה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעמה בת מל'ודה. לואיזה מדר. זוהרה בת חנה. עליזה כהן. שרה אוליאל. יוכבד ועקנין. חסיבה שטפוטש. עישה דין. ברכה סופר. רוני אטל. סבטלנה בת אולגה. אסתר איבני. כמייסה דירי. כמייסה כהן. אלס טובול. אילנה שחר. רבקה ושערו. איראל דרסיעבר ז"ל.
ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר. שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי".

למעוניינים להשתתף בדפואת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה